

Наталя Орловська,

доктор юридичних наук, професор,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УЧАСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ (КРИМІНОЛОГІЧНИЙ ВИМІР)

Стаття присвячена актуалізації проблеми кримінологічного виміру концептуальних засад участі громадянського суспільства в забезпеченні безпеки державного кордону. З'ясовується предмет кримінологічного аналізу - засадничі чинники участі громадянського суспільства у забезпеченні безпеки державного кордону, які обумовлені системним розумінням загроз безпеці державного кордону та природи і доцільності участі громадянського суспільства у безпековій діяльності. Представлено авторське бачення даних аспектів з огляду на концепцію соціального контролю, яка дозволяє зрозуміти закономірності включення у безпекову діяльність недержавних суб'єктів.

Ключові слова: безпека, державний кордон, громадянське суспільство, соціальний контроль, концептуальні засади.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Згідно ст. 1 Закону України «Про основи національної безпеки України» [1] сфера прикордонної діяльності входить у контекст забезпечення національної безпеки, що розуміється як захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам. Поряд із цим захисту потребують і національні інтереси – життєво важливі матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток.

Навіть поверховий розгляд наведених нормативних визначень призводить до висновку, що національна безпека та національні інтереси реалізуються у

певних соціальних відносинах, учасниками яких є як колективні суб'єкти (держава, суспільство), так і будь-який громадянин України. Можна говорити про те, що у даному випадку маємо справу з правами людини «четвертого покоління» - колективними правами, які належать людині як частині спільноти та можуть бути реалізовані лише на загальному рівні, зокрема, це право на безпечний життєвий простір.

У свою чергу, звернення до ст. 7 Закону України «Про основи національної безпеки України» дає підстави говорити, що саме кримінальні загрози є найбільш небезпечними для національної безпеки та національних інтересів: з одного боку, ці загрози виявляють себе у зовнішньополітичній, внутрішньополітичній, економічній сферах, сфері державної безпеки тощо, з іншого, їх конкретні прояви визначені КК України як злочини.

Відповідно, забезпечення безпеки державного кордону (як частини національної безпеки) пов'язано з антикримінальною активністю, протидією (у широкому сенсі цього слова) злочинності. Це обумовлює актуальність саме кримінологічного виміру безпекової діяльності у даній сфері.

Ефективні антикримінальні практики не можуть існувати без включення у них громадянського суспільства. Це безпосередньо стосується як загальних питань забезпечення національної безпеки – у ст. 4 Закону України «Про основи національної безпеки України» йдеться про те, що суб'єктами безпекової діяльності є громадяни України та об'єднання громадян, так і аспектів забезпечення безпеки державного кордону.

Останній аспект було запроваджено ще у 2000-х рр. із прийняттям Законів України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» (2000 р.) [2] та «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави» (2003 р.) [3]. Пізніше його було підкреслено у Концепції інтегрованого управління кордонами (2015 р.) [4] та у Плані заходів щодо реалізації цієї Концепції (2016 р.) [5].

Так, у згаданій Концепції, реалізація якої розрахована на період до 2020 р., наголошується на необхідності формування сталих ефективних комунікацій з населенням та інститутами громадянського суспільства, використання їх потенціалу в реалізації державної політики у сфері безпеки державного кордону, а також підвищення ролі демократичного цивільного контролю над діяльністю суб'єктів інтегрованого управління кордонами. Це щільно пов'язано із запровадженням європейських стандартів прозорості, доброчесності та зниження корупційних ризиків. Серед шляхів реалізації цих намірів, зокрема, налагодження сталих ефективних зв'язків з населенням та інститутами громадянського суспільства, використання їх потенціалу в реалізації державної політики у сфері безпеки державного кордону.

Таким чином, формується дослідницька сфера, у яку включені проблематика злочинності, протидія їй в плані забезпечення безпеки державного кордону, а також участь громадянського суспільства у безпековій діяльності.

Однак, з огляду на функції кримінології (описову, пояснювальну, прогностичну, перетворювальну), слід підкреслити нагальність визначеності із концептуальними засадами участі громадянського суспільства в забезпеченні безпеки державного кордону задля уникнення формальності, редукціонізму, надмірної абстракції та для досягнення реального запровадження такої присутності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми. Слід зазначити, що у запропонованому контексті питання забезпечення безпеки державного кордону нечасто висвітлюється у фаховій літературі. Як такі розвідки участі недержавних інституцій у безпековій діяльності активно ведуться, що підтверджується проведенням низки міжнародних конференцій, зокрема, таких як «Недержавний сектор безпеки: сучасний досвід та проблеми порівняльно-правового регулювання» (м. Харків, 2014 р.), «Сучасний стан та перспективи розвитку сектору безпеки України: публічно-приватні аспекти» (м. Харків, 2015 р.) тощо. Активно

розвивається адміністративно-правова складова дискурсу: відомі роботи таких вчених як В. В. Крутов, Ю. В. Мех, В. Я. Настюк, М. Сіцінська та ін. В. С. Чорний представив розробку філософсько-правових засад концепції розбудови сектора безпеки України. У цей же час кримінологічний вимір запропонованої проблематики, а тим більше концептуальні питання, потребують самостійного розгляду.

Виходячи з цього, **метою статті** є актуалізація проблеми кримінологічного виміру концептуальних засад участі громадянського суспільства у забезпеченні безпеки державного кордону, формування авторського бачення її (проблеми) складових.

Виклад основного матеріалу дослідження. Характеристики протидії злочинності визначаються природою даного явища: вплив має бути органічним для явища, тільки в даному випадку у суспільства є шанс направити його розвиток в соціально корисне русло. Тому слід звернутися до тих кримінальних загроз для безпеки державного кордону. Ці загрози можуть бути класифіковані за різними підставами, наприклад:

вони можуть бути традиційними та новими. Зокрема, у згаданій Концепції інтегрованого управління кордонами йдеться про такі нові види загроз як агресивні дії Російської Федерації в окремих регіонах Донецької, Луганської областей, тимчасова окупація нею території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, а також загострення міграційної кризи в державах - членах Європейського Союзу, що межують з Україною. Однак, з огляду на їх опосередкованість у суспільно небезпечних діяннях, маємо справу з досить усталеним колом злочинів, які пов'язані із порушенням безпеки державного кордону (за виключенням злочинів, які обумовлені наявністю в державі тимчасово окупованих та непідконтрольних територій);

крім цього, ці загрози можуть бути локалізовані безпосередньо на кордоні або мати місце на прикордонних територіях, створюючи сприятливі умови (економічні, соціальні, демографічні тощо) для безпосередніх загроз безпеці

державного кордону; відповідно, допустимо говорити про прямі та опосередковані загрози такій безпеці.

Однак у будь-якому разі кримінальні загрози безпеці державного кордону являють собою систему злочинів, серед яких найвагомішу частку становлять економічні за своєю сутністю суспільно небезпечні діяння. Корислива складова тут є домінуючою, спрямованість – на отримання злочинних доходів. Звернемо увагу, що декриміналізація товарної контрабанди не вплинула на переважно економічний характер кримінальних загроз безпеці державного кордону, адже заборонені предмети, які переміщуються через державний кордон та лінії розмежування, є предметами кримінального бізнесу – протизаконної, але економічної за своєю сутністю діяльності. Поряд із цим злочини, пов'язані з торгівлею людьми, органами і тканинами для трансплантації, організацією нелегальної міграції, також входять у економічну (у широкому сенсі) сферу – тіньову економічну діяльність.

Поряд із цим мають місце так звані «забезпечуючі» кримінальні загрози, до яких можна віднести корупційні, пов'язані зі створенням організованих злочинних структур, фіктивним підприємництвом, відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом тощо.

У цей же час кримінальні загрози безпеці державного кордону є складовою загальнодержавної злочинності, а також елементом транскордонної кримінальної активності. З урахуванням організованого характеру останньої слід зауважити, що організованість притаманна значній кількості згаданих загроз.

Ознаки злочинності, яка має місце на державному кордоні та прикордонних територіях, характеризує її як суто соціальне явище. Відповідно, їй протидія їй передбачає діяльність, соціальну за своєю природою. З огляду на це перспективним вбачається розглядати у якості засадничих чинників протидії кримінальним загрозам безпеці державного кордону положення концепції соціального контролю. Таке бачення можна аргументувати кількома міркуваннями:

концепція соціального контролю є досить масштабною, відповідно, може адаптувати більшість соціологічних концепцій та теорій (Е. Дюркгейма, Т. Парсонса, Г. Тарда, Е. Роса, Дж. Міда, Р. Мертона, Я. Гілінського та ін.);

виходячи з юридичного розуміння злочинності, соціальний контроль розглядається як правовий контроль поведінки громадян, які порушують норми-заборони, встановлені державою. Згідно з соціологічним підходом, злочинність розглядається як різновид девіантної поведінки, а соціальний контроль спрямований на протидію злочинності виховними, корегуючими заходами. Відповідно, в рамках концепції соціального контролю поєднуються соціологічні та суто юридичні аспекти розуміння злочинності та протидії їй;

концепція соціального контролю дозволяє сполучати характеристики злочинності та суспільства як соціальних систем різного рівня із притаманними їм можливостями самоорганізації та самозбереження із зовнішнім управлінським впливом (контролем). Відповідно, соціальний контроль – це спосіб саморегуляції соціальної системи, що забезпечує впорядкованість взаємодій між людьми завдяки нормативному регулюванню. До його системи входять всі способи реакції як великих суспільних утворень, так і окремого індивіда на різноманітні конкретні дії людини або групи, всі засоби суспільного тиску для того, щоб поставити позанормову поведінку та діяльність у певні соціальні межі [6, с.11];

у рамках даної концепції не абсолютизується насильство, жорсткі способи протидії злочинності, адже соціальний вплив іноді буває настільки органічним, що часом сам індивід і не сприймає його як примус. Феномен «м'якого» соціального впливу є складовою соціального контролю.

Таким чином, соціальний контроль виступає як сукупність заходів та методів впливу суспільства на визначені законом суспільно небезпечні форми поведінки з метою їх мінімізації; як система економічних, правових, організаційних, ідеологічних, виховних, оперативних та репресивних заходів, спрямованих на протидію злочинності.

Концепція соціального контролю передбачає поділ суб'єктів протидії злочинності на державні та недержавні. При цьому соціальний контроль над злочинністю, який здійснює держава, реалізується у вигляді формування та підтримання діяльності системи кримінальної юстиції. У свою чергу, недержавний соціальний контроль здійснюється громадянським суспільством, яке спирається та керується у своїй діяльності, крім моральних, історичних, релігійних звичаїв і традицій, також правовими нормами та наявною правосвідомістю.

Основними перевагами здійснення соціального контролю над злочинністю шляхом участі громадянського суспільства є масовість (значна кількісна перевага недержавних суб'єктів над об'єктами контролю); особливості мотивації, що забезпечують економічність соціального контролю; переважання якісної оцінки діяльності.

Отже, заради підвищення ефективності запобігання злочинності та ефективного використання основних постулатів соціального контролю державним органам та установам необхідно об'єднати зусилля із недержавними громадськими утвореннями та співпрацювати на умовах соціального партнерства, яке відіграє принципову роль у забезпеченні стабільності та формуванні нових суспільних відносин, визначає нові тенденції та напрямки запобіжної діяльності, координує та узгоджує дії державних та недержавних суб'єктів запобігання злочинності.

Таким чином, в концепції соціального контролю участь громадянського суспільства у забезпеченні безпеки державного кордону від кримінальних загроз є однією з принципових складових.

Як частина системи забезпечення національної безпеки загалом та безпеки державного кордону, зокрема, громадянське суспільство (сукупність недержавних суб'єктів протидії кримінальним загрозам) реалізує свою участь через [7]:

розроблення нормативно-правової бази відповідно до чинного законодавства в галузі забезпечення національної безпеки України;

створення умов для реалізації прав громадян і громадських об'єднань на дозволену законом діяльність у сфері забезпечення безпеки державного кордону; захист особистості та суспільства від сваволі держави при здійсненні правоохоронної діяльності державними суб'єктами;

моніторинг стану національної безпеки України, виявлення внутрішніх та зовнішніх загроз безпеці державного кордону й їх аналіз;

участь у координації діяльності суб'єктів забезпечення безпеки державного кордону, взаємодії з державними суб'єктами.

підтримка та раціональне використання масового мобілізаційного руху добровольців; участь громадських об'єднань в організації та проведенні військової підготовки, у військово-патріотичному вихованні молоді.

Видається, що у цьому плані слід наголосити також на міжнародній складовій участі громадянського суспільства у забезпеченні безпеки державного кордону, адже сучасна безпекова політика не може ані формуватися, ані реалізовуватися поза міжнародним контекстом. Більше того, саме міжнародні (переважно, європейські) правила є стандартами участі недержавних суб'єктів у безпековій діяльності.

Загалом можна виокремити кілька форм зазначеної участі, серед яких

1. Формування недержавного сектору безпеки. Загальні нормативні підвалини існування такого сектору визначаються у наведених у даній статті законодавчих та підзаконних актах. Проблеми функціонування та розвитку недержавного сектору безпеки мають загальнонаціональне значення, а тому повинні бути вирішені на рівні держави. При цьому владні повноваження держави щодо недержавного сектору безпеки мають реалізовуватися не у формі управління, а у формі сприяння розвитку інституцій громадянського суспільства. Політика держави повинна бути спрямована на формування єдиної системи забезпечення національної безпеки та державного кордону, зокрема.

Почасти в літературі наголошується на незалежності недержавного сектору, однак при забезпеченні безпеки державного кордону не може бути абсолютної незалежності ані державних, ані недержавних суб'єктів, мова має

йти про координацію, узгодження зусиль. На певному етапі на перший план виходить один із різновидів суб'єктів, зокрема, на сьогодні державна складова домінує, що пояснюється військовою агресією РФ проти України. Однак це не означає, що недержавний сектор цілком підпорядковується державним суб'єктам. Саме незалежність, ініціатива інститутів громадянського суспільства та окремих громадян спрямовує діяльність державних структур у безпековій діяльності.

2. Цивільний контроль, який відповідно до Закону України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави» розуміється як комплекс правових, організаційних, інформаційних заходів для забезпечення неухильного дотримання законності й відкритості в діяльності всіх складових частин Воєнної організації та правоохоронних органів держави, сприяння їхній ефективній діяльності і виконанню покладених на них функцій, зміцненню державної та військової дисципліни. Стосовно забезпечення безпеки державного кордону зазначений закон орієнтує на низку завдань, однак, судячи з предмету (ст. 5 зазначеного закону), переважно йдеться про урахування громадської думки, пропозицій громадян та громадських організацій при обговоренні й ухваленні рішень з низки питань.

3. Надання соціальних послуг. Видається, що це важливий аспект участі громадянського суспільства в концепції соціального контролю. Тут на перший план виходять громадські, благодійні, релігійні організації та фонди, фізичні особи, діяльність яких пов'язана із наданням соціальних послуг. Ці організації першими беруть на себе вирішення нових соціальних проблем, зокрема, на прикордонних територіях, зменшуючи сприятливе середовище для реалізації безпосередніх кримінальних загроз безпеці державного кордону. Це може бути як соціально адаптуючий вплив на місцеве населення, так і, наприклад, надання соціальної підтримки особам, що вже втягнуті у кримінальну сферу як жертви злочинів. У цьому плані громадянське суспільство стає рівноправним партнером держави та бізнесу у вирішенні

соціальних і суспільних проблем, створенні обстановки зменшення соціально напруженості, сприятливої для налагодження контакту між місцевим населенням та державою.

Питання практичної реалізації участі громадянського суспільства у забезпеченні безпеки державного кордону на сьогодні є вельми проблемними. Так, авторитетні дослідники даної проблематики зауважують, що така участь є дещо умовною, спрямованою переважно на здійснення виховного впливу права, аніж на забезпечення безпеки у повному розумінні цього слова [8, 9]. Яскравим прикладом цього є так звані громадські ради - постійно діючі колегіальні виборні консультативно-дорадчі органи, чия діяльність регламентується Законом України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави». І хоча громадські ради мали б стати інструментом комунікації між громадськістю, політиками, незалежними експертами, правозахисниками, працівниками силових структур, їх запровадження не призвело до якісних змін у державній політиці [10]. У цей же час об'єктивно в розвитку ефективної участі громадянського суспільства у безпековій діяльності мають бути зацікавлені всі суб'єкти забезпечення безпеки державного кордону.

Видається, що розбіжність між задекларованими намірами держави та реальною участю громадянського суспільства у забезпеченні безпеки державного кордону в цілому є зрозумілою, адже тривалий час безпекова діяльність вважалася сферою інтересів держави. Відповідно, має пройти процес становлення сучасної системи забезпечення безпеки.

З огляду на зазначене, можна дійти **висновку**, що розгляд окремо взятих елементів безпекової діяльності на сьогодні надає лише фрагментарну інформацію. Формування ж системи забезпечення безпеки державного кордону потребує визначеності із концептуальними засадами. У кримінологічному вимірі такими засадами пропонується вважати положення концепції соціального контролю, яка надає широкі можливості залучення громадського суспільства задля досягнення нової якості безпеки. Соціальний контроль має

носити об'єктивний характер і бути спрямованим на забезпечення соціальної інтеграції елементів суспільства, досягнення стану соціальної рівноваги та стабільності. Відповідно, формування стратегії забезпечення безпеки державного кордону, заснованої на механізмах соціального контролю, є вельми перспективним задля зниження інтенсивності кримінальних загроз.

Таке формування є предметом **подальших розвідок у даному напрямку**, одним із напрямів політики забезпечення національної безпеки та передумовою сталого розвитку суспільства.

Список використаної літератури

1. Про основи національної безпеки України: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – с. 351
2. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 40. – с. 338.
3. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 46. – с. 366.
4. Про схвалення Концепції інтегрованого управління кордонами: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1149-р від 28 жовтня 2015 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1149-2015-p/paran10#n10>
5. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції інтегрованого управління кордонами: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 626-р від 31 серпня 2016 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/626-2016-p/page2>
6. Воробьева, А. Г. Социальный контроль как фактор повышения эффективности деятельности полиции (на примере Московской области): автореф. дис. на соискание уч. степени канд. соц. наук: спец. 22.00.08 «Социология управления» / А. Г. Воробьева; ИСПИ РАН. – М., 2013. – 20 с.
7. Кірдельова, К. А. Вплив громадянського суспільства на забезпечення воєнної безпеки України в умовах сучасності / К. А. Кірдельова // Сучасний стан та перспективи розвитку сектору безпеки України: публічно-приватні аспекти: зб. наук.

праць за матер. III Міжнар. наук.-практ. конф., 16 квітня 2015 р., м. Харків. – Х. : Вид-во «Плеяда». – С. 177–178.

8. Панов, М. Безпека як фундаментальна категорія в методології правознавства (до постановки проблеми) / М. Панов, В. Тихий // Вісник Національної академії правових наук України. – 2001. – №3. – С. 10–16.

9. Мех, Ю. В. Види та форми громадського контролю з охорони громадського порядку / Ю. В. Мех // Проблеми охорони громадського порядку: зб. матеріалів круглого столу. – Х. : «Планета-прінт», 2014. – С.52–58.

10. Дячук, В. Ю. Особливості діяльності громадських рад в секторі безпеки України / В. Ю. Дячук // Сучасний стан та перспективи розвитку сектору безпеки України: публічно-приватні аспекти: зб. наук. праць за матер. III Міжнар. наук.-практ. конф., 16 квітня 2015 р., м. Харків. – Х. : Вид-во «Плеяда». – С. 156–157.

Стаття надійшла до редакції 29.09.2016

Орловская Н. А. Концептуальные основы участия гражданского общества в обеспечении безопасности государственной границы (криминологическое измерение)

Статья посвящена актуализации проблемы криминологического измерения концептуальных основ участия гражданского общества в обеспечении безопасности государственной границы. Определяется предмет криминологического анализа - основополагающие факторы участия гражданского общества в деятельности по обеспечению безопасности государственной границы, которые обусловлены системным пониманием угроз безопасности государственной границы, а также природы и целесообразности участия гражданского общества в деятельности по обеспечению такой безопасности. Представлено авторское видение этих аспектов с учетом концепции социального контроля, которая позволяет уяснить закономерности включения в деятельность по обеспечению безопасности негосударственных субъектов.

Ключевые слова: *безопасность, государственная граница, гражданское общество, социальный контроль, концептуальные основы.*

Orlovska N. The conceptual bases of civil society involvement in the state border security (criminal dimension)

The sphere of border activities is a part of national security. The national security are realized in particular social relations which parties are state, society and any citizen of Ukraine. We are dealing with human rights "fourth generation" - collective rights, in particular, the right to a safe living space.

Features of combating crime are determined by the crime nature. Therefore, you should apply to those criminal threats to the state border security.

These threats can be classified on various grounds, for example:

they can be traditional and new. However, given their mediation in socially dangerous acts, are dealing with a fairly well-established range of crimes that involve a violation of the state border security (with the exception of crimes due to the government temporarily occupied and uncontrolled territories);

these threats can be localized directly on the border or to take place in the border areas, creating conditions (economic, social, demographic, etc.) for direct threats to the state border security; therefore, is acceptable to talk about direct and indirect threats to that security.

Criminal threats to the state border security constitute a system of crimes. Selfish is the dominant component here. The commodity smuggling decriminalization did not affect the economic nature of the criminal threats. Along with this crimes associated with human trafficking, organs for transplantation, the organization of illegal migration, are also included in the shadow economic activity.

Along with this have the so-called "ensure" criminal threats, which include corruption, creation of organized criminal structures, fictitious business, laundering money etc.

At the same time a criminal threat to the state border security is a part of the national crime as well as the element of cross-border criminal activity.

Concept of social control includes the following aspects:

the concept of social control is quite large and can adapt most sociological concepts and theory;

the concept of social control combines the sociological and the legal aspects of the crime understanding and counteraction to it;

the concept of social control allows to combine the characteristics of crime and society as social systems at various levels with their inherent possibilities of self-organization and self-preservation from external managerial influences;

violence influence is not absolute in this concept; the phenomenon of the "soft" social impact is an integral part of social control.

Social control acts as a set of activities and methods of influence on companies defined by the law socially dangerous forms of behavior in order to minimize them. An element of social control is the participation of civil society. With regard to the state border security the participation is carried out in several forms:

1. The formation of non-state security sector. The initiatives of civil society institutions and individual citizens direct the activities of the state structures. State policy should be aimed at formation of a unified system of national security and state border, in particular.

2. Civil control, which is understood as a complex of legal, organizational, informational measures. Regarding the state border security it mainly refers to the accounting of public opinion, proposals of citizens and public organizations in discussing and making decisions.

3. The social services provision. Here come to the fore are social, charitable and religious organizations and foundations, individuals whose activities are connected with social services provision. It can be as adaptable social impact on the local population, and, for example, providing social support to victims of crimes.

Implementation of civil society participation in ensuring the security of state borders are very problematic. The formation of the security strategy based on social control mechanisms is promising to reduce criminal threats against state borders.

Keywords: *security, state border, civil society, social control, conceptual bases.*